

TUTKIMUS

Pressmeddelande

1.6.2023

En ny rapport från E2 Forskning:

Inkomster och kriget: orsaker till att ukrainare vill säsongsarbeta i Finland

Ukrainska säsongarbetare i Finland vill kunna tjäna pengar både för att försörja sig själva och för att kunna stödja sitt krigsdrabbade hemland. Krigssituationen har ökat kontakten mellan säsongarbetare, deras familjer och finska gårdsägare. Gårdarna har erbjudit både arbete och trygghet.

Detta framgår av en nyligen genomförd studie om situationen för ukrainska säsongarbetare och deras familjer i Finland samt om motståndskraften hos de gårdsägare som anställt dem. I undersökningen intervjuades ukrainare som arbetar på jordbruks- och trädgårdsodlingsgårdar och de företagare som anställer dem. Forskningsmaterialet består av 31 kvalitativa intervjuer som genomfördes på ukrainska, ryska eller finska under perioden december 2022 och februari 2023. Arbetet utfördes av forskningsinstitutet E2 Forskning.

Intäkterna från säsongarbetet skickas till det krigshärjade Ukraina

Den främsta anledningen till säsongarbete i Finland är pengar. En ukrainare som intervjuades för studien beskriver:

”Pengar var den drivande kraften bakom mitt beslut. Innan dess var jag i Polen och lönerna var mycket lägre där. Jag hörde en säsongarbetare säga att de arbetar i Polen på vintern, men tillbringar sommaren i Finland. Han berättade att lönen och attityden i Finland är mycket bättre än i Polen.”

I Finland är lönerna för säsongarbete betydligt högre än i Ukraina. Enligt intervjudata inkluderar säsongarbetare även läkare och advokater, men de flesta av dem verkar dock ha lägre utbildning. De intervjuade berättar att det i en krigssituation inte bara handlar om att förbättra situationen för säsongarbetarna själva, utan också om att finansiera den ukrainska armén och återuppbyggnaden av landet.

En av de intervjuade beskriver hur kriget bröt ut och hur han själv tänkte:

”Kriget bröt ut när jag var hemma och redan höll på att samla in dokument inför den nya säsongen. Jag var så chockad över Rysslands brutalitet och bestämde mig då för att börja säsongarbeta - inte bara för att tjäna pengar eller för att kunna vara i säkerhet, utan också för att få ihop pengar att skänka till Ukrainas väpnade styrkor.”

Även ren slump och andras erfarenheter lyftes fram som skäl till att komma till Finland. Vissa fattade beslutet att lämna landet efter att ha fått information från släkt, vänner eller annonser från arbetsförmedlingar.

TUTKIMUS

Kriget har lett till att lantbruksföretagare och säsongsarbetare har kommit närmare varandra

Intervjupersonerna berättar att lantbruksföretagarna kontaktade sina säsongsarbetare och erbjöd dem boende i Finland redan innan skördesäsongen började. En intervjuad person beskriver situationen: *"När jordbrukaren ringde mig och erbjöd mig en plats att bo på redan innan skördesäsongen, bestämde jag mig för att åka. Bara för att kunna vara på en säker plats."*

Det förekom även kommunikation åt andra hållet. Många före detta säsongsarbetare, särskilt män, frågade om deras släktingar eller familj kunde resa till Finland till gården för att vara i säkerhet, även om de som frågade själva inte kunde lämna Ukraina på grund av krigssituationen.

Ukrainare har också haft negativa erfarenheter av Finland. Vissa av de intervjuade uttryckte missnöje med den behandling de fått på gårdarna. Orsaker till detta ansågs vara stress hos jordbrukarna, till exempel över skörden eller spridningen av sjukdomar under pandemin.

Problem med användningen av arbetsförmedlare

Många av de intervjuade säsongsarbetarna nämner att de har använt arbetsförmedlare för att hitta arbete, särskilt under sitt första år i Finland. När den direkta kontakten med gårdarna har etablerats och kommunikationen fungerar åt båda hållen behövs inte förmedlarna längre.

Många säsongsarbetare klagar över de höga kostnaderna för förmedlingstjänster, särskilt under det första året. Det har även förekommit oklarheter, till och med bedrägeri, i samband med förmedlarnas verksamhet. Bristande språkkunskaper är också en orsak till att ukrainare använder sig av förmedlare. Förmedlarna ordnar också ofta resan till Finland.

En av de intervjuade berättar om sin erfarenhet: *"Första gången betalade jag 500 euro och senare, när jag hade bättre koll på priset, betalade jag 250 euro. Jag anlidade en förmedlare eftersom jag inte talar engelska, vilket gör det omöjligt att hitta en gård på något annat sätt än med hjälp av en förmedlare."*

Man klarar sig även med bristande språkkunskaper

Ukrainarna tycker att det är viktigt att lära sig både finska och engelska. Utan ett gemensamt språk är det svårt att hitta vänner. En av de intervjuade sade så här: *"Jag kunde varken finska eller engelska när jag kom hit och det var verkligen svårt, men när jag väl började lära mig språket blev livet bättre."*

Språkkunskaper är viktiga för både sysselsättning och integration. Å andra sidan säger de intervjuade säsongsarbetarna att det finns jobb som inte kräver så mycket språkkunskaper. Olika språköversättningsprogram som installerats på smarttelefoner har också varit till hjälp.

En av de intervjuade säger: *"Jag hoppas att min framtida finska arbetsgivare skulle förstå att även om jag inte kan finska så bra så är jag en riktigt bra anställd, precis som alla ukrainare."*

TUTKIMUS

Jobb, barnens skola och hobbyer gör det lättare att integreras i Finland

Många barn har anlänt till gårdar tillsammans med säsongsarbetare och flyktingar. Ukrainare anser att barnens skolgång och deras deltagande i hobbyer och spel med finska barn har varit en viktig del av deras integration. En av de intervjuade sa: *"Vår gårdsägare ordnade en skolplats åt min dotter och hon talar redan enkel finska. Hon har fått nya vänner."*

De intervjuade säsongsarbetarna säger att de har fått ukrainska vänner. Det har dock varit svårare att få vänner bland finländare. Å andra sidan har de som har en längre arbetshistoria i landet knutit fler kontakter med finländare.

Gemenskap, vänner och prioriteringar i arbetet hjälper gårdsägare i kristider

Jordbrukare och trädgårdsodlare som intervjuades för studien säger att god beredskap, framförhållning och förändringsledning hjälper gårdarna att klara av kriser. Att ta hand om sitt välmående, vänskapsrelationer och satsa på gemenskapen med andra som arbetar på gården identifierar gårdsägarna som bra sätt att hantera stress. Dessutom kan bättre delegering och prioritering av arbetet förbättra förmågan att hantera stress.

"Kriser har utmanat säsongsarbetarnas och gårdsägarnas uthållighet. Vi kan lära oss av deras erfarenheter och förbättra motståndskraften och anpassningsförmågan till förändringar. Inte bara under undantagsförhållanden, utan även under normala omständigheter. Kriser orsakar lidande, men de driver också samhällen framåt", säger Atte Penttilä, forskare vid E2 Forskning.

Publiceringen av studien *Mitt i krisen: Hur ukrainska säsongsarbetare och finska arbetsgivare inom jordbruks- och trädgårdssektorn har klarat av två efterföljande kriser* kommer att hållas den 1 juni 2023 kl. 10.00-11.30 på Kalevagatan 4, 00100 Helsingfors (kontoret till E2 Forskning) och via online-länk. [Anmäl dig här.](#)

Studien har utförts av Atte Penttilä, PhD, forskare, E2 Forskning. E2 Forskning är ett tvärvetenskapligt forskningsinstitut som förser organisationer, företag, stiftelser, kommuner, ministerier, beslutsfattare och media med relevant information och kunskap om samhället och människan. Forskningen har finansierats av MTK-stiftelsen.

Mer information om studien:

Atte Penttilä

YTT, Forskare

atte.penttila@e2.fi

+358 40 1675 969

Mer information om projektet:

Marjatta Selänniemi

AFM, agronom, Senior Expert

marjatta.selanniemi@e2.fi

+358 50 3651 481